

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249646

วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

สมมาตร คำถนอม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2553

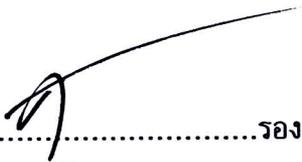
วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

สมมารถ คำถนอม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

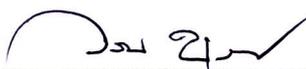
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของ
สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เสนอโดย
นางสมมาตร คำถนอม เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 12 เดือน มกราคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา)

.....กรรมการ
(ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการ
(ดร.วสัน ปุ่นผล)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า ดร. วสัน ปูนผล
ชื่อนักศึกษา	สมมาตร คำถนอม
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

249646

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี 2) เปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทของสถานศึกษา ระดับชั้นที่เปิดสอน ขนาดของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 367 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.914 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านบุคคลและการกระตุ้น ด้านสัจการแห่งตน ด้านไมตรีสัมพันธ์ และด้านความสำเร็จ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยภาพรวม พบว่า จำแนกตามเพศ มีระดับทัศนะไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประเภทของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับชั้นที่เปิดสอน ขนาดสถานศึกษา และผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา มีระดับทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เรื่อง วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วสัน ปุ่นผล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นแนวทางอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ดร.วสัน ปุ่นผล และ ดร.สิริรानी วสุภัทร ในความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนความรู้และให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง และผู้ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนที่มีสามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างกำลังใจให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณ แต่บิดามารดาและครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทสรรพวิชาให้ผู้วิจัยทุกท่านตั้งแต่เยาว์วัยถึงปัจจุบัน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมภารถ คำถนอม

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ.....	13
ความหมายของวัฒนธรรม.....	13
ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรม.....	14
ความหมายของวัฒนธรรมองค์การ.....	16
การเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์วัฒนธรรมองค์การ.....	18
แนวคิดในการศึกษาวัฒนธรรมองค์การ.....	25
ลักษณะวัฒนธรรมองค์การ.....	34
องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การ.....	36
หน้าที่ของวัฒนธรรมองค์การ.....	40
อิทธิพลของวัฒนธรรมองค์การต่อประสิทธิภาพองค์การ.....	44

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมสถานศึกษา.....	47
ความหมายของวัฒนธรรมสถานศึกษา.....	47
ความสำคัญของวัฒนธรรมสถานศึกษา.....	49
ลักษณะของวัฒนธรรมสถานศึกษา.....	51
ผลกระทบของวัฒนธรรมกับการบริหารสถานศึกษา.....	53
องค์ประกอบของวัฒนธรรมสถานศึกษา.....	55
มิติของวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา.....	67
มิติเน้นความสำเร็จ.....	67
มิติสัจการแห่งตน	70
มิติเน้นบุคคลและการกระตุ้น	74
มิติเน้นไมตรีสัมพันธ์.....	77
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะ.....	83
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	85
งานวิจัยในประเทศ.....	85
งานวิจัยต่างประเทศ.....	89
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	93
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
การหาคคุณภาพเครื่องมือ.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย.....	96
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	98
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	131
สมมติฐานของการวิจัย.....	131
วิธีดำเนินการวิจัย.....	131
สรุปผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผล.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	142
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	157
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	164
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	173
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	175

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1	คุณลักษณะองค์การ 3 รูปแบบของอุษิ..... 30
ตาราง 2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตาม เขตพื้นที่และขนาดสถานศึกษา..... 94
ตาราง 3	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามวัฒนธรรมสร้างสรรค์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี..... 95
ตาราง 4	แสดงความถี่และร้อยละสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 103
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านความสำเร็จ..... 105
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านสัจการแห่งตน..... 107
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านบุคคลและการกระตุน..... 108
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านไมตรีสัมพันธ์..... 110
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวม..... 111
ตาราง 10	เปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนก ตามเพศ..... 112
ตาราง 11	เปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตาม ตำแหน่ง..... 112

	หน้า	
ตาราง 12	เปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	113
ตาราง 13	เปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตาม ประเภทสถานศึกษา.....	114
ตาราง 14	เปรียบเทียบวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตาม เขตพื้นที่การศึกษา.....	114
ตาราง 15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามอายุ.....	115
ตาราง 16	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านความสำเร็จ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	116
ตาราง 17	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านบุคคลและการกระตุ้น จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	117
ตาราง 18	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	117
ตาราง 19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	118
ตาราง 20	ผลการเปรียบเทียบความวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตาม ทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้าน ความสำเร็จ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เป็นรายคู่.....	119
ตาราง 21	ผลการเปรียบเทียบความวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตาม ทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้าน บุคคลและการกระตุ้น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เป็นรายคู่.....	120

ตาราง 32	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา...	127
ตาราง 33	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านความสำเร็จ จำแนกตามผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	128
ตาราง 34	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ด้านสัจการแห่งตน จำแนกตามผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	129
ตาราง 35	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวม จำแนกตามผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	129

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
ภาพ 2 การแทรกแซงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม.....	19
ภาพ 3 โครงสร้างขององค์การที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์.....	20
ภาพ 4 กระบวนการสร้างสรรค์วัฒนธรรม.....	21